

Oulun Seudun Yhden Vanhemman Perheet ry

Suunnitelma lasten turvallisuutta edistävistä toimintatavoista

Lakia lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä sovelletaan henkilöihin, jotka toimivat vapaaehtoisena lasten parissa. Vapaaehtoistoiminnan järjestäjä on se toimija, jonka nimissä alaikäisille suunnattua toimintaa järjestetään. Vapaaehtoistoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, johon henkilöt, vapaaehtoiset, osallistuvat, omasta tahdostaan, oman valintansa ja motivaationsa mukaisesti ilman työ - tai virkasuhdetta vapaaehtoistoiminnan järjestäjään.

Vapaaehtoisten rikostaustan selvittäminen on vapaaehtoistehtävän järjestäjän oikeus, velvollisuutta siihen ei ole missään tilanteessa. Oulun Seudun Yhden Vanhemman Perheet ry:llä on yhteisesti sovittu, yhdistyksen hallituksen vahvistama turvallisuussuunnitelma, jonka myös yhdistyksen vapaaehtoiset tuntevat.

Vapaaehtoistoiminnan tarkoituksena on tukea jäsenperheiden hyvinvointia. Siinä on kyse lapselle ja nuorelle annettavasta tuesta, välittämisestä ja vastuunkannosta.

Vapaaehtoiset eivät kuulu autettavan luonnolliseen lähipiiriin, mutta eivät ole myöskään ammattiauttajia. Jokainen vapaaehtoinen voi valita itselleen sopivan sitoutumisen asteen omien toiveidensa ja voimavarojensa mukaan.

Lasten turvallisuutta edistävät toimintatavat

Tämän suunnitelman myötä yhdistys vapaaehtoistoiminnan järjestäjänä sitoutuu lasten turvallisuutta ja koskemattomuutta edistäviin toimintatapoihin.

Turvallisuudella ja koskemattomuudella tarkoitetaan sitä, että

- lapsen perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat
- lapsen henkilökohtaista koskemattomuutta kunnioitetaan
- lapsen turvallista kasvua, kehitystä ja hyvinvointia tuetaan
- lasta suojellaan seksuaalirikoksilta, väkivaltarikollisuudelta, houkuttelulta huumeiden käyttöön ja muilta lapsen turvallista kasvua uhkaavilta tekijöiltä.

Kuvattujen toimintatapojen avulla

- edistetään lasta suojaavan toimintakulttuurin syntymistä
- tuetaan alaikäisten turvallista osallistumista toimintaan
- vahvistetaan lasten tietoisuutta omista oikeuksistaan

Yhdistyksen lapsille ja nuorille järjestettävässä vapaaehtoistoiminnassa on tavoitteena päihteetön, väkivallaton ja turvallinen ympäristö.

Yhdistyksen lapsille ja nuorille suunnatuissa tapahtumissa ei suvaita minkäänlaista häirintää, vaan häirintätilanteeseen puututaan heti.

Häirintä voi ilmetä ainakin seuraavin tavoin:

- nimittely
- sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat huomautukset tai kysymykset
- seksuaalinen koskettelu, kuten nipistely, suutelu, puristelu
- puhelinsoitot, tekstiviestit ja sähköpostit tai seksuaalissävytteiset kirjeet
- halventavat ja seksistiset vitsit
- toistuvat seksuaalissävytteiset ehdotukset tai seksuaaliseen käyttöön viittaavat kutsut
- seksuaaliseen kontaktiin pakottaminen

Häirintä, syrjintä ja hyväksikäyttö ovat vallan väärinkäyttöä. Vapaaehtoisena toimivan aikuisen suhde lapseen tai nuoreen on useimmiten valtasuhde. Vapaaehtoistoiminnassa toimivan aikuisen tulee pitäytyä flirtistia ja sukupuolisuuteen kohdistuvista kommentista, jotka eivät ole hyvien käytöstapojen mukaisia ja joilla voi olla vahingollisia seurauksia lapsen ja nuoren kehitykselle.

Häirintää voi tapahtua myös lasten ja nuorten välisissä suhteissa. Huonoa käytöstä on esimerkiksi panettelu, ”huorittelu”, ”homottelu” tai muu loukkaava nimittely. Vapaaehtoisen kasvatustehtävään kuuluu näihin tilanteisiin puuttuminen. Lasten ja nuorten rajat ovat aikuisen vastuulla. Puuttumattomuus tulkitaan usein äänettömäksi hyväksymiseksi.

Kuinka toimitaan mahdollisen häirintä tai hyväksikäyttöepäilyn ilmetessä?

Yhdistyksen toiminnassa on nimetty yhteyshenkilöt, johon voi tarvittaessa ottaa yhteyttä. Yhteyshenkilönä toimii yhdistyksen puheenjohtaja, sihteeri sekä palkkatyössä oleva toiminnanohjaaja. Näiden yhteystiedot on annettu vapaaehtoisille perehdytyksen yhteydessä.

Mikäli häirintää epäillään, tulee jokainen epäily tarkistaa huolella. Tällöin otetaan aina yhteys myös lapsen/nuoren huoltajiin. Tämän tekee joku yhteyshenkilöistä keskusteltuaan ensin asiasta vapaaehtoistyöntekijän kanssa.

Mikäli on syytä epäillä, että kysymyksessä on rikos, otetaan viipymättä yhteyttä poliisiin ja lastensuojeluviranomaisiin.

Toiminnassa vahvistetaan häirintää ehkäisevää ilmapiiriä:

Mietitään, miten voidaan vahvistaa avointa ja kunnioittavaa ilmapiiriä, jossa myös vaikeista asioista pystytään keskustelemaan avoimesti, ja jossa lapsille ja nuorille korostetaan, että kaikista asioista voidaan puhua yhdessä.

Lisätään toiminnassa mukana olevien tietoisuutta häirinnästä ja sitä koskevista toimintaohjeista. Varmistetaan, että ohjeet ja käytännöt ovat kaikkien tiedossa ja helposti saatavilla.

Tiedotetaan lasten ja nuorten vanhemmille lasten turvallisuutta koskevista kysymyksistä osana muuta tiedottamista.

Varmistetaan, että lastenhoitajat, ryhmänohjaajat ja muut vapaaehtoiset tietävät, mitä tehdä ja keneen voi olla yhteydessä, jos heillä herää huoli lapsen / nuoren turvallisuudesta.

Uusien vapaaehtoisten rekrytointi ja perehdyttäminen hoidetaan huolellisesti ja johdonmukaisesti.

Jokainen uusi vapaaehtoinen haastatellaan henkilökohtaisesti ja heidän taustat selvitetään.

Vapaaehtoiselta pyydetään kirjallinen suostumus rikosrekisteriotteen tilaamiseksi. Nimetty yhteyshenkilö hoitaa rikosrekisteriotteen tilaamisen ja tarkastamisen ennen sopimuksen tekemistä.

Vapaaehtoiseen ja tämän omaan elämän tilanteeseen tutustutaan ennakolta ja vapaaehtoiseksi pyritään löytämään mahdollisimman sopiva henkilö.

Vapaaehtoisista, joiden osalta rikosrekisteriote on tarkastettu, ylläpidetään rekisteriä, josta ilmenee vapaaehtoisen nimi, tarkastamispäivämäärä ja otteen antamispäivämäärä.

Vapaaehtoistehtäviä joissa Oulun Seudun Yhden Vanhemman Perheet ry:llä pyydetään rikosrekisteriote:

Varamummi & Varavaari

Varaisovanhempi kuuluu lapsen elämään kodin ulkopuolisena turvallisena aikuisena. Tarkoituksena on tukea lapsiperheiden arkea vahvistamalla sukupolvien ketjua, lisätä sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja yhteistoimintaa. Lapset saavat rinnalleen yhden turvallisen aikuisen lisää. Varaisovanhemman tehtäviin kuuluu yhdessäolo lapsen kanssa, kuten leikkiminen, lukeminen, leipominen, erilaisten taitojen opettaminen ja oleminen ylimääräisenä sylinä. Lapsi saattaa viettää säännöllisesti aikaa varaisovanhemman kanssa ja jopa yöpyä tämän luona.

Lastenhoitaja

Lastenhoitaja on vapaaehtoinen, joka toimii hoitajana esimerkiksi tilaisuuksissa ja tapahtumissa sekä vanhemman asioinnin tai avunsaannin aikana. Lastenhoitaja mahdollistaa vanhemmalle omaa aikaa muun muassa asioiden hoitamiseen ja tukee vanhempien jaksamista. Yhdistys ei tarjoa lastenhoitoa koteihin, vaan toteuttaa ainoastaan ryhmämuotoista lastenhoitoa, jolloin yleensä tilanteessa on kerrallaan kaksi tai useampi hoitaja yhdessä.

Kaveriaikuistoiminta

Kaveriaikuistoiminnassa ennen toiminnan aloittamista järjestetään yhteinen tapaaminen, jossa lapsella/nuorella ja tämän huoltajilla on mahdollisuus tutustua vapaaehtoiseen. Kaveritoiminta tarjoaa lapselle tai nuorelle yhden turvallisen ja luotettavan aikuisen lisää, jonka kanssa keskustella, opetella uusia asioita, harrastaa, kokea erilaisia asioita ja jakaa arkea.